

V Praze, 9. února 2018

Neberme rodičům možnost zvolit si druh péče o děti

Tisková zpráva České ženské lobby k veřejnému slyšení „Dvouleté děti nepatří do školky, ale do náruče mámy“

Česká ženská lobby (dále ČŽL) jako organizace hájící práva žen v České republice cítí povinnost kriticky se vyjádřit k akci, kterou uspořádal dne 6. února 2018 senátní Výbor pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva pod záštitou senátora Jiřího Růžičky. Cílem bylo diskutovat několik ustanovení tzv. školského zákona, zejména však paragrafu, který ustanovuje přijímání dětí do mateřských škol od dvou let věku a starších.

Akce nevytvořila prostor pro odbornou a názorově vyváženou diskusi. Naopak, do úvodního panelu byly pozvány výhradně osoby, které nesouhlasí s novým školským zákonem a žádají jeho novelizaci. Převažovali v něm muži se silným názorem, který ovšem nebyl podložen řádnou expertízou a daty.

Je třeba zdůraznit, že navrhovaná novela Václava Klause ml. jde zcela proti současnému českému i evropskému trendu v předškolní péči. Jak upozorňuje Hana Hašková ze Sociologického ústavu AV ČR, autorka knihy *Péče o nejmenší: Stále větší počet evropských zemí přistupuje ke garanci těchto služeb pro malé děti. Česká republika by se měla zaměřit spíše na to, jak dosáhnout široké dostupnosti a garance místa v zařízeních předškolního vzdělávání a péče o děti, která budou děti podporovat, a ne se vracet k mýtu, že dvouleté děti potřebují celodenní péči matky, aby nebyl jejich vývoj nenávratně poškozen. Tento mýtus soudobé vědecké studie nedokládají.*

Důrazně se ohrazujeme proti obviňující a stigmatizující rétorice, která činí z žen (potažmo rodičů), které využívají předškolní zařízení pro děti mladší tří let, nezodpovědné matky a kariéristky, které nemají správně nastavené životní priority a z jejich dětí deprivované jedince se sklonem k sebepoškozování.

Rády bychom vyvrátily několik dezinformací a nepravd, které byly na akci opakovaně zmíněny.

1. Od roku 2020 nebudou muset nastoupit všechny dvouleté děti do školky.

V České republice není institut, který by nutil dvouleté děti chodit do předškolních zařízení. Naopak vysoké procento dětí není umístěno do předškolních zařízení i přesto, že by si to rodiče přáli. V roce 2016 nebylo vyhověno 40 tisícům žádostí o místo v mateřské škole. Přitom předškolní zařízení pro děti mladší tří let česká legislativa umožňuje již dnes a jsou hojně využívána (dětské skupiny uzákoněné v roce 2014, projekt mikrojesle z roku 2016). Zákon v jeho současném znění pouze dává možnost umístit dítě do školky, nikoli povinnost.

2. Umístit dvouleté dítě do školky je všude ve světě zcela normální.

V evropském kontextu představuje ČR se svojí nedostupností předškolního vzdělávání pro děti do dvou let výjimku. Zatímco v roce 2014 navštěvovalo předškolní zařízení zřizované obcemi necelých šest procent dvouletých a mladších dětí, v sousedním Německu byl ve školkách počet dětí do dvou let pětkrát vyšší (32%). Více dvouletých dětí v předškolní péči má Maďarsko (16% dětí) nebo Polsko (11%).

3. O mateřské školy pro děti mladší dvou let nemají zájem jen matky kariéristky.

Podle výzkumu z roku 2014, který realizoval Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, téměř polovina matek chtěla pracovat v době, kdy je dítě ve věku od dvou do tří let (24 % příležitostně, 17 % částečně a 5 % na plný úvazek). Psychologická studie Masarykovy univerzity zaměřená na ranou vazbu matky s dítětem ukázala, že pro většinu českých matek je rodičovská role důležitá, ale přejí si zastávat i jiné role. Z výzkumů také vyplynulo, že ženy, které vnímají rodičovskou roli jako výlučnou a nezastupitelnou, mají nižší sebevědomí, zažívají více stresu a jsou méně spokojené, což se odráží na jejich vztahu s dítětem.

4. Na rozšíření míst v mateřských školkách český stát neprodělá.

Předškolní péče je v České republice výrazně podfinancována. Zatímco členské státy Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj dotují v průměru 20,5 tisíc dolarů ročně na jedno místo v předškolním zařízení, české mateřské školy získávají částku 4,4 krát nižší. To nás řadí po boku zemí jako je Turecko nebo Mexiko, daleko od standardu západoevropských zemí. Přitom nedostupnost školek negativně dopadá na ekonomiku rodin i státu. Dlouholetá absence žen na trhu práce z důvodu péče o děti vede ke ztrátě talentů a prohlubování platových rozdílů mezi ženami a muži. Podle think-tanku IDEA by každé nově vytvořené místo ve školce přineslo do státního rozpočtu 10 tisíc korun. V České republice navíc na provoz školek významně přispívá Evropská unie.

5. Ne všechny dvouleté děti ve školce trpí.

Naopak, výzkumy sledující dopady předškolní péče na emoční a sociální vývoj dítěte zjistily, že při přiměřené kvalitě péče (dostatečný počet pečovatelek s citlivým a neautoritářským přístupem, se kterými se dítě pravidelně setkává, čisté a stimulační prostředí, doba strávená v péči nepřekročí určitý limit závislý na věku dítěte) převažují pozitiva.

Aktuální studie OECD o rané péči a vzdělávání ukazuje významný pozitivní vztah mezi počtem let strávených ve školce a školní úspěšností. Podle posledních šetření se rapidně snižuje školní gramotnost českých žáků. Například pětina českých žáků se v přírodovědné gramotnosti pohybuje pod úrovní, kterou PISA považuje za základní.

Na slyšení nezazněly žádné výsledky konkrétní studie, která by potvrdila, že umístění dětí v jeslích a školkách má na ně negativní vliv. Zahraniční studie nic takového nedokládají.

Česká ženská lobby jednoznačně odmítá návrh na zrušení možnosti umístit dvouleté děti do školek. Neberme rodičům možnost svobodně si zvolit typ péče, který jim a jejich dětem vyhovuje.

Více informací a zdroje statistik najdete [zde](#).

Kontakty pro média:

Lenka Formánková, SOÚ AV ČR, členka Výkonného výboru ČŽL, lenka.formankova@soc.cas.cz, 603 382 246

Eliška Kodyšová, ředitelka APERIO, eliska.kodysova@aperio.cz, 739 415 312